

KOMBINERTE ALVORLIGE SANSETAP (KAS)

Kombinerte alvorlige sansetap (KAS) hos eldre er en tilstand som lett fører til alvorlige funksjonsvansker i hverdagen med sosial isolasjon og ytterligere funksjonstap dersom tilstanden ikke blir oppdaget og gjort noe med.

KAS antas å foreligge når syns og hørselstapene er så alvorlige at man etter tilpasning av hjelpemidler

Tilstanden skyldes sort sett øyesykdommer som fører til alvorlig synsnedsettelse kombinert med aldersrelatert hørselstap. De mest vanlige øyesykdommene som fører til synstapet er makula degenerasjon, katarakt (grå stær) og grønn stær (glaukom). Man vet ikke med sikkerhet hvor mange som vil få KAS i eldre år, men tilstanden øker sterkt fra slutten av 70 års alderen. Forsøkene på å beregne forekomst varierer en del fordi man har brukt ulike inklusjonskriterier. Det er grunn til å tro at forekomsten ligger et eller annet sted mellom 1 og 10% over 80 år avhengig av kriterier for inklusjon.

Selv om tilstanden knapt forekommer før 80 års alder starter utviklingen av den tidligere. Det er derfor viktig at den blir oppdaget før den er blitt så alvorlig at den har ført til alvorlige funksjonsvansker. Dessverre er det en rekke eldre personer med KAS som ikke er oppdaget, også blant personer som mottar tjenester fra pleie- og omsorgsetaten i kommunene.

Personer med KAS kan lett identifiseres ved hjelp av en *sjekkliste* som ved hjelp av 7 spørsmål om problemer i hverdagen relatert til alvorlig synstap og 7 spørsmål om hverdagproblemer relatert til alvorlig hørselstap. Denne sjekklisten, Screening for kombinerte alvorlige sansetap (KAS) blant eldre, kan lastes ned her: [adresse](#). Den finnes også i [engelsk](#), [tysk](#) og [fransk](#) versjon.

Personer som på sjekklisten viser at de har problemer med både syn og hørsel bør utredes videre hos øyelege og ved hørselssentral/øre-nese-hals-spesialist. En bør også foreta en funksjonskartlegging. Det er utviklet en egen intervjuguide for dette som kan lastes ned [her](#): Det finnes også i engelsk versjon av denne intervjuguiden.

Definisjon av døvblindhet: i egen ramme

Lenker:

Kompetansesystemet for døvblidne i Norge.: Statped.

http://www.statped.no/moduler/templates/Module_Overview.aspx?id=21545&epslanguage=NO

Skådalens kompetansesenter:

http://www.statped.no/moduler/Module_FrontPage.aspx?id=13961&epslanguage=NO

NUD: Nordisk Uddannelsescenter for døvblindepersonell, Dronninglund Danmark:

<http://www.nud.dk/>

Deafblind International: <http://www.deafblindinternational.org/>

Litteratur

Andre lenker

Lenker til oftalmologiske sider

Lenker til hørselssider

Lenker til Norges blindforbund

Lenker til Hørselshemmedes landsforbund

SEVERE DUAL SENSORY LOSS IN OLD AGE (SDSL)

Severe dual sensory loss (SDSL) or acquired deafblindness in old age is a condition that easily leads to huge difficulties in coping with everyday life, leading to social isolation if the condition is not identified and no intervention is made. SDSL is assumed to exist when the sensory losses are so severe that even after adaptation of technical aids the person still has difficulties obtaining an independent life.

The condition is mostly caused by diseases of the eye, combined with age related hearing loss (presbycusis). The most frequent diseases of the eye leading to severe vision loss are age related macular degeneration (AMD), Cataract and Glaucoma. One does not know precisely how many people will catch SDSL in old age, but the prevalence of the condition increases strongly from the late 70ies on. Attempts to estimate the prevalence of the condition vary a lot because the inclusion criteria are different in different studies. However, it is reasonable to believe that the prevalence is found in the range of 1 to 10% of the population over 80 years old, depending on the inclusion criteria used.

In spite of the fact that one hardly sees the condition before the age of 80, its development starts much earlier. It is therefore important that the condition is identified before severe functional difficulties have emerged. Unfortunately many individuals with SDSL are not identified as having SDSL, many of them receiving services from the long term care services.

Persons having SDSL can easily be identified by means of a checklist (Screening for SDSL in old age) containing questions about typical difficulties in everyday life observed among individuals with severe vision or hearing problems. The checklist contains 7 questions about typical vision problems and 7 questions about typical hearing problems. The checklist can easily be administered by the direct care staff and take only a few minutes to fill in. The checklist can be downloaded [here](#). The checklist is available in [Norwegian](#), [English](#), [German](#) and [French](#).

Individuals showing difficulties by marking one or more checks for both hearing and vision problems should be given special assessment by ophthalmologist or/and audiologist/Ear-nose-throat-specialist. An expert consultant on deafblindness should also examine the person identified. As part of the rehabilitation process a special interview guide for assessment of different functional domains is available. The interview guide can be downloaded [here](#). It is available in [English](#) and [Norwegian](#).

Litteratur

Definisjon av døvblindhet:

Competence support system in Norway.

http://www.statped.no/moduler/templates/Module_Overview.aspx?id=21545&epslanguage=NO

Skadalen Competence support Center:

http://www.statped.no/moduler/Module_FrontPage.aspx?id=13961&epslanguage=NO

NUD: Nordisk Uddannelsescenter for døvblindepersonell, Dronninglund Danmark:

<http://www.nud.dk>.

Deafblind International: <http://www.deafblindinternational.org/>

Lenker til oftalmologiske sider

Lenker til hørselssider

Lenker til Norges blindeforbund:

Lenker til Hørselshemmedes landsforbund: